

Demokrasi:

Demokrasi, **egemenliğin millete ait olduğu**, halkın yönetime doğrudan ya da seçtiği temsilciler aracılığıyla katıldığı yönetim biçimidir. Yetkinin kaynağı millettir; kimse doğuştan yönetme hakkına sahip değildir.

DEMOKRASİNİN NİTELİKLERİ

Milli egemenlik: Egemenlik yani yönetme gücü millete aittir.

Eşitlik: Tüm vatandaşlar kanun önünde eşittir. Dil, din, ırk, cinsiyet, düşünce veya sosyal durum farkı gözetilmez.

Seçimler: Yöneticiler serbest, gizli oy–açık sayım esasına dayalı seçimlerle belirlenir.

Hukukun üstünlüğü: Devlet de yönetenler de hukuk kurallarıyla bağlıdır.

Temel hak ve özgürlükler: Düşünce, ifade, basın ve inanç özgürlükleri güvence altındadır.

Çoğulculuk: Farklı görüşlerin ve siyasi partilerin varlığı kabul edilir.

Katılım: Vatandaşlar oy kullanmanın yanı sıra, sivil toplum ve kamuoyu yoluyla yönetime katılır.

Çoğunluk yönetimi, azınlık haklarının korunması: Kararlar çoğunlukla alınır; ancak azınlıkların hakları güvence altındadır.

Şeffaflık ve hesap verebilirlik: Yöneticiler yaptıkları işlerden dolayı halka hesap verir.

Güçler ayrılığı: Yasama, yürütme ve yargı yetkileri birbirinden ayrıdır.

Tarihimizden Demokrasi İle İlgili Önemli Gelişmeler**1. TBMM'nin Açılması (23 Nisan 1920)**

- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla **egemenlik padişahattan alınıp millete verilmiştir**.
- Halk, kendi seçtiği temsilciler aracılığıyla yönetime katılmaya başlamıştır.
- "Milletin iradesi" ilk kez devlet yönetiminin temeli olmuştur.

TBMM'nin açılması, **milli egemenlik ilkesinin hayata geçirilmesi** ve demokrasi yolunda ilk ve en önemli adımdır.

2. Cumhuriyetin İlanı (29 Ekim 1923)

- Cumhuriyetin ilanı ile yeni Türk devletinin **yönetim şekli belirlenmiştir**.
- Devlet yönetiminde **kişiyeye veya aileye dayalı yönetim anlayışı sona ermiştir**.
- Halkın yöneticileri seçme hakkı güvence altına alınmıştır.

Cumhuriyet, **halkın kendi kendini yönetmesi** esasına dayanır. Bu nedenle demokrasiyle doğrudan ilişkilidir.

Bilgi:

TBMM'nin açılması, milli egemenliğin hayata geçirilmesini sağlamıştır.

Cumhuriyetin ilanı, demokrasiyi yönetim biçimi haline getirmiştir.

ÇOCUK HAKLARI VE KATILIM

Çocuklar, zihinsel ve bedensel olarak yetişkinlerden farklıdır. Çocukların diğer insanlar karşısında kendilerini yetişkinler kadar savunma güçleri yoktur. Hem zihinsel hem bedensel olarak sağlıklı olabilmeleri için yetişkinler tarafından desteklenmeli ve korunmalıdırlar. Ayrıca çocuklar, toplumun bir parçası ve gelecekteki güvencesidir. Bu nedenle haklarını ve sorumluluklarını iyi bilen çocukların yetişmesi toplum hayatı için çok önemlidir.

- **Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme**, 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilmiştir. Bu sebeple **20 Kasım, Dünya Çocuk Hakları Günü** olarak ilan edilmiştir. Türkiye, sözleşmeyi 14 Eylül 1990 tarihinde imzalamıştır.
- Çocuk haklarına dair bu sözleşme "**ayırım gözetmeme, çocuğun yüksek yararı, yaşama ve gelişme hakkı, katılım hakkı**" olmak üzere dört temel ilke üzerine şekillendirilmiştir.
- **Katılım hakkına göre çocuklar kendilerini etkileyen kararlarda görüşlerini serbestçe ifade edebilmeli ve karar alma süreçlerine dâhil edilmelidir.**

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de çocuğun katılım haklarını belirleyen maddelerden bazıları şunlardır:

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Madde 12

- Taraf Devletler, çocukların kendilerini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını tanırlar. Bu hak, çocuğun yaşı ve olgunluk düzeyine uygun şekilde, gerekli özen gösterilerek sağlanmalıdır

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Madde 13

- Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir. Bu hak, yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncenin araştırılması, elde edilmesi ve paylaşılması özgürlüğünü kapsar.

Çocuklar bu maddelere dayanarak ailede, okulda ve diğer yaşam alanlarında alınan kararlara katılma hakkına sahiptir. Yetişkinler, çocukların bu hakkı kullanabilmesi için onlara fırsatlar sunmalıdır.

- Ailenizde veya okulunuzda alınacak kararlara konu hakkında bilgi edinerek, fikirlerinizi ifade ederek ve görüşlerinizin ne kadar dikkate alındığına dair geri bildirim olarak **katılım sürecine dâhil edilmiş olursunuz**

"Yorulduğunda dinlenmeyi öğren, bırakmayı değil!" Muhammed Ali

- Hedeflerine ulaşmayı başaran insanların en önemli özellikleri **azimli ve kararlı** olmalarıdır. Azimli ve kararlı olmak, inatçı olmak değildir. Bir işi yaparken, bir düşünceyi savunurken gayretli olmak ve bu yöndeki kararlarımızı her türlü zorluğa karşı yılmadan uygulamaktır. Sizler de aldığınız kararları uygularken, düşüncelerinizi savunurken azimli ve kararlı olabilirsiniz. Bu tutumunuzu derslerde yaptığınız tartışmalarda da sürdürebilirsiniz. Ancak bu durum arkadaşlarımızın hak ve özgürlüklerine saygı duymayacağımız anlamına gelmemelidir.

Özgürlük: Başka insanların hak ve özgürlüklerine saygı duymak şartıyla insanların herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya uğramadan kendi düşüncesine dayanarak karar verebilmesi ve davranabilmesi özgürlüktür.

- Özgürlüklerimizi kullanırken diğer insanlara ve topluma karşı sorumluluklarımıza önem vermeli, toplumsal düzenin sağlanması için kurallara uymalıyız.

- **Demokratik aileler, tüm aile üyelerinin alınan kararlar da söz sahibi olması ve sağlıklı iletişim kurması sayesinde aile bütünlüğünü daha kolay sağlar.**
- Aile bütünlüğünü güçlendirmek yalnızca maddi yardımlaşmayla değil; zor zamanlarda birbirine destek olmak, doğru iletişim kurmak, birbirlerinin fikirlerine saygı göstermek, birlikte zaman geçirmek, sevgi ve sabır göstermekle mümkündür.
- Ailenizde alınan kararlara katılabildiğiniz gibi toplumumuzda yaşadığımız sorunların çözümünü bulmaya veya toplumumuzu geliştirmeye yönelik alınan kararlarda **farkındalık yaratarak, sorular sorarak, eleştirel düşünerek, çözüm odaklı yaklaşımlar sergileyerek, empati kurarak, toplumsal etkinliklere katılarak,** yaşantınıza rol model olarak katkıda bulunabilirsiniz.

Demokratik yönetimler karar alırken tek başına hareket etmez. Bireylerin veya bireylerin oluşturduğu kurum ve kuruluşların düşüncelerini de dikkate alır.

Karar alma süreçlerinin doğru ilerlemesi ve istenen sonuçların alınabilmesi için aşağıdaki aşamaları takip ederler:

YÖNETİMDE KARAR ALMA SÜREÇLERİ

1. Sorunun ya da konunun gündeme getirilmesi
2. Çözüm önerileri geliştirilmesi
3. Karar verme
4. Kararın uygulanması
5. Kararın değerlendirilmesi
6. Gerekirse yeniden çözüm yolları oluşturulması

- **Toplumsal hayatımızın gelişmesinde ve toplumumuzda var olan sorunların çözümünde demokratik hayatımızın en önemli parçalarından biri olan katılım hakkımızı kullanmalıyız.** Katılım hakkımız, bireylerin düşüncelerini toplum hayatına yansıtmasının en demokratik yollarından biridir. Ayrıca toplumun huzuru, bireyler arası eşitlik ve toplumsal adaletin sağlanmasında önemli bir yere sahiptir

Hak ve özgürlüklerimizi koruyabilmemiz için öncelikle hak ve özgürlüklerimizin neler olduğunu öğrenmemiz gerekir.

- **Bireylerin toplumsal yaşamda adil bir şekilde var olabilmeleri hem bu haklarını bilmeleri ve korumaları hem de başkalarının hak ve özgürlüklerine saygı duymaları ile mümkündür.**

Siyasi Partiler:

Anayasa ve kanunlara uygun olarak milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmalar ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir devlet ve toplum düzeni içinde çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır.

Sivil Toplum Kuruluşları:

Toplumun talep ve beklentilerinin yerine getirilmesinde, demokratik sürecin etkili işlemlerinde, toplumda güven düzeyini artırmada ve **farklı insanların bir araya gelerek ortak bir amaca hizmet etmesinde** önemli rol oynarlar. Bu kurumlar insanlara yerel, ulusal ve küresel olarak hizmet edebilme fırsatı ve alternatifi sunarlar.

İçerisinde **vakıflar** ve derneklerin yanı sıra **birlikler, kooperatifler, sendikalar, meslek odaları ve partiler** gibi farklı amaçlar için oluşturulan örgütler de mevcuttur.

Medya:

Toplumun bilgiye erişimi, eğlence, eğitim, haber alma, sosyal bağlarını güçlendirme ve kültürel ifade gibi bir dizi işlevi yerine getirir.

Toplumun düşünce ve davranışlarını etkileyebilir. Toplumsal sorunları gündeme taşır ve bu sorunların tartışılmasına katkı sağlar. Örneğin, eşitsizlik, ırkçılık, cinsiyet eşitsizliği gibi konuların ele alınması, toplumun bu sorunlarla ilgili farkındalığını artırabilir.

Kamuoyu:

Halkı ilgilendiren belli bir konu hakkında, belirli bir zamandaki "genel yargı" ya da "ortak kanaat" şeklinde tanımlanmaktadır. Karar alma konumunda olan kişiler veya kurumlar, her zaman yönetilenlerin fikir ve düşüncelerini öğrenmek isterler. Bu da yöneten grup ile yönetilen grup arasında karşılıklı bir ilişkiye, bir etkileşmeye yol açmaktadır.

Yönetimin karar alma süreçlerine seçme ve seçilme hakkımızı kullanarak katılabildiğimiz gibi siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları ve medya aracılığıyla da katılabiliriz. Ayrıca bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu kamuoyu da yönetimin karar alma süreçlerinde önemli bir role sahiptir.

Siyasi Parti: Belirli bir görüşü savunan ve yönetimde söz sahibi olmak isteyen örgütlü kuruluşlara **siyasi parti** denir.

Sivil Toplum Kuruluşu: Özel sektörden ve devletten bağımsız olarak gönüllülük esasına dayalı, belirli bir amaç ya da sorun ile ilgili (sosyal, ekonomik ve kültürel konularda) vatandaşların bir araya gelmesi ile oluşan kuruluşlara **sivil toplum kuruluşu** denir

Kamuoyu: Toplumu ilgilendiren herhangi bir sorun üzerinde halkın benimsediği genel düşünceye, ortak kanaate **kamuoyu** denir.

Medya: Gazete, radyo, televizyon, dergi, genel ağ gibi haber almamızı sağlayan yazılı, görsel, işitsel kitle iletişim araçlarının tümüne **medya** denir